

STADSBYGGNADSKONTORET

PLANAVDELNINGEN
Jonas Claeson
Tfn 08-508 27 592

Bilaga
DNR 2011-16149
2013-11-27
PLANSAMRÅD

Enligt sändlista

Inbjudan till samråd om förslag till detaljplan för Brofästet, del av Norra Djurgårdsstaden i Hjorthagen, Hjorthagen 1:3 mfl SDp 2011-16149

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett detaljplaneförslag som innebär att blandad stadsbebyggelse för ca 600 bostäder och lokaler för verksamheter på mark som tidigare använts för industriändamål kan uppföras.

För utbyte av information och synpunkter inbjuds härmed till samråd enligt PBL 5 kap 11 § PBL (2010:900).

Samrådsmöte kommer att hållas 2013-12-10, kl. 16:00 - 19:30 i Gasverkstvillan, Gasverksvägen 15 i Hjorthagen.

Planförslaget visas under tiden 2013-12-03 – 2014-01-07 i FYRKANTEN i Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4 under husets ordinarie öppettider. Kopior av handlingarna kan erhållas mot avgift på Stadsbyggnadsexpeditionen i Tekniska Nämndhuset, måndag - onsdag 9.00 – 16.00, torsdag 9.00 – 18.30, fredag 10.00 - 15.00 (ändrade tider kan förekomma). Planförslaget visas även i Hjorthagens bibliotek, de tider då lokalen har öppet samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner.

Eventuella synpunkter på planförslaget lämnas skriftligen och ska senast den 7 januari 2014 ha inkommit till:

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm

Alternativt via e-post: stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
Ange ärendets diarienummer: 2011-16149

Vänligen
Jonas Claeson

De uppgifter du lämnar till stadsbyggnadskontoret behandlas enligt reglerna i personuppgiftslagen (PUL).

Bilagor (endast till remissinstanser): Plankarta med bestämmelser
Planbeskrivning

Box 8314, 104 20 Stockholm. Besöksadress Fleminggatan 4
Telefon 08-508 27 300. Fax 08-508 27 170.
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

www.stockholm.se

Sändlista

Länsstyrelsen, avdelningen för planfrågor
Lantmäterimyndigheten i Stockholms kommun
Hyresgästföreningen, Region Stockholm
Exploateringskontoret
Fastighetskontoret
Miljöförvaltningen
Östermalms stadsdelsförvaltning
Trafikkontoret
Stockholm Vatten AB
Fortum Distribution AB
AB Fortum Värme
Stockholm Gas AB
Storstockholms Brandförsvär
Rådet för funktionshindersfrågor vid stadsbyggnadsnämnden och
exploateringsnämnden
Trafikverket

Sakägare enligt fastighetsförteckning

Posten AB (serviceområde Östermalm)
SLL Tillväxt- miljö och regionplanering
Skönhetsrådet
Stockholms Stadsmuseum
Stokab
Naturskyddsföreningen Stockholms län
Skanova
Kungliga Djurgårdens förvaltning
Företagsgruppen Norra Djurgårdsstaden
Djurgårdens hembygdsförening
Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening
Förbundet för Ekoparken
Föreningen Hjorthagen
Föreningen Östermalm
Naturskyddsföreningen Stockholms län
Naturskyddsföreningen Stockholm
Samfundet St Erik
Södermalmparkernas vänner
Nätverket YIMBY

För kännedom:

Stadsbyggnadsroteln, Stadshuset
Namnberedningen
Stadsmättningsavdelningen, Geodata Produktion (stompunkter.sbk@stockholm.se)
Stadsmättningsavdelningen, Geodata Produktion (baskarta.sbk@stockholm.se)
Stadsmättningsavdelningen, SBK SM Plangrupp (sm.plangrupp.sbk@stockholm.se)
Stadsbyggnadsexpeditionen
Bygglovsavdelningen
Receptionen i Tekniska Nämndhuset

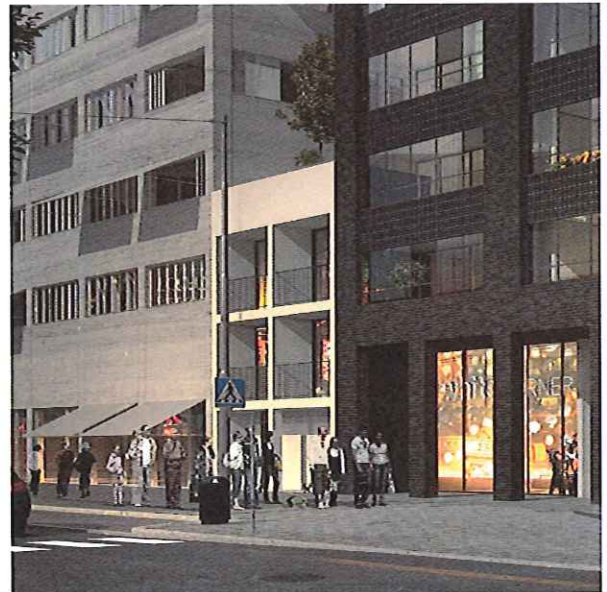
NOVEMBER 2013
Dnr: 2011-16149-54

2013-12-03
Dnr: 2013-675-153

ILLUSTRATIONSBILAGA TILL DETALJPLAN FÖR DEL AV

NORRA DJURGÅRDSSTADEN

ETAPP - BROFÄSTET

Fasadillustrationer samt 3D-modeller har tagits fram av respektive angiven byggherre genom deras arkitekter.

Illustrationer av park och platser har tagits fram genom Andersson Jönsson Landskapsarkitekter.

Illustrationsplan har tagits fram av Andersson Jönsson Landskapsarkitekter.

Omslagsbild samt övriga flygbilder med fotomontage är framtagna genom Arrhov Frick Arkitekter, med underlag från Infobild samt 3D-modell från stadsbyggnadskontoret.

Övriga illustrationer har tagits fram av stadsbyggnadskontoret.

Illustrationsbilagan redogör för områdets planering och bebyggelsens utformning. I bilagan redogörs principerna för områdets utformning, dvs dess karaktär, volym och skala. Beskrivande texter av framtagna av respektive byggherre, arkitekt och landskapsarkitekt.

Illustrationerna skall betraktas som ett arbetsmaterial under framtagande. Illustrationerna har delvis beskrivits av stadsbyggnadskontoret.

Bilderna på framsidan är framtagna av Arrhov Frick Arkitektkontor (överst) samt Urbio (underst).

Planområdet	4-5
Flygbildsmontage	6-7
Offentliga miljöer	8-11
Illustrationsplan	12
Byggherrar och arkitekter	13-28
Byggherrar och landskapsarkitekter	29-35

◀ ILLUSTRATIONER

MEDVERKANDE STADSBYGGNADSKONTORET

Planhandläggare

Jonas Claeson, Malin Klåvus
Anna-Stina Bokander

Karttekniker

Sanna Norrby

Fysisk modell, Fotograf

Harri Anttila, Peter Magnusson,
Annica Isakovic, Lennart Johansson

KONTAKTUPPGIFTER

Frågor gällande detaljplanen:

Jonas Claeson 08-50827592

Frågor gällande exploatering:

Anders Widerberg 08-50826624

EGNA ANTECKNINGAR

VISIONSBILD för stadsutvecklingsområdet

PLANOMRÅDET

Planområdet ingår i ett stadsutvecklingsområde som sträcker sig från Hjorthagen i norr till Loudden i söder. Planen ingår i den andra utbyggnadsetappen av en ny stadsdel med blandad bebyggelse i anslutning till Hjorthagen som färdigutbyggd planeras innehålla omkring 6000 bostäder.

Ambitionerna för stadsutvecklingen i detta område är höga, både för utvecklingen av stadens mark med parker, gator och torg och för utvecklingen av den privata kvartersmarken med byggnader och gårdsmiljöer. De övergripande målsättningarna är att skapa en stadsdel med stark attraktionskraft och en identitet som präglas av urbanitet, god arkitektur och hållbarhet.

Denna utbyggnadsetapp utgörs av tre stadsmässiga kvarter i en central del av Norra Djurgårdsstaden. Utbyggnaden angränsar till Kungliga nationalstadsparken

och Gasverksområdets värdefulla industriarkitektur från 1900-talets början. Kvarteren är markanvisade till åtta olika byggherrar och utgörs av blandad bebyggelse både gällande typologi och upplåtelseform. Detaljplanen omfattar cirka 600 lägenheter.

Bebyggelsen kommer att ges en stadsmässig karaktär med möjlighet att anordna lokaler för kommersiell verksamhet i alla bottenvåningar, särskilt längs områdets huvudgata, Bobergsgatan. Gator och gångvägar utgör tydliga gränser mellan offentlig och halvprivat mark. Gårdarna utformas med förskolegård, småbarnslek, dagvattenhantering och riklig grönska i olika former, exempelvis gröna fasader, gröna tak och för odling.

Stadsbyggnadsprinciperna för planområdet finns beskrivna i planbeskrivningen.

ÖVERSIKT Norra Djurgårdsstaden och Hjorthagen. Planområdet ses med gul markering

FLYGBILDSMONTAGE

En datormodell över bebyggelsen har tagits fram genom en sammanställning av modeller från varje arkitekt i området. Bilderna visar den föreslagna bebyggelsens avsedda utformning och dess sammanhang.

Bebyggelsen är inte studerad i detalj längs samtliga fasader och gestaltningen kan komma att ändras i vissa avseenden.

Omkringliggande detaljplaneetapper i Norra Djurgårdsstaden har illustrerats med ljusa, obearbetade volymer. Dessa volymer kan komma att ändras under kommande detaljplanearbete.

FLYGFOTO från norr

FLYGFOTOMONTAGE från norr

OFFENTLIGA MILJÖER

GATOR

PERSPEKTIV från Bobergsgatan

Bobergsgatan

Planområdet inkluderar i söder Bobergsgatan, den framtida huvudgatan genom Gasverksområdet. Denna utformas som en esplanadgata med bredare trottoarer, enkelriktade cykelbanor, trädplanteringar, längsparkering och körfält. Mittremsan är generös med träd och frodig markvegetation för infiltration av dagvatten. Gatans bredd och utformning medger att en framtida stadsspårväg kan dras här och förbättra tillgången till kollektivtrafik ytterligare.

Trottoarer och övriga gångytor beläggs med betongplattor med inslag av gatsten, körytor och cykelbanor med asfalt. Trädgaller, trädskydd och vissa övriga detaljer utförs i rosttrög plåt. Längs gatan möjliggörs för verksamheter att etablera sig genom anläggandet av lokaler i förhöjda bottenvåningar.

Den befintliga gasverksbebyggelsen öppnas för nya verksamheter att etablera

sig. Ambitionen är att skapa ett levande och attraktivt stadsrum där den befintliga, kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen möter den tillkommande stadsbebyggelsen.

Lokalgator

Lokalgatorna utformas med system för infiltration av dagvatten. Dagvatten leds till nedsänkta planteringsytor med träd och varierad markvegetation. Spänger av rosttrög stålplåt skapar tvärförbindelser över planteringarna. Även trädgaller, trädskydd och planteringsräcken utförs av rosttrög stål. I övrigt utformas gatorna som "standardgator" för nya utbyggnadsområden, med asfalt på körytorna, kantstöd av granit och betongplattor på gångytorna. Parkeeringsytor beläggs med betongplattor av mindre storlek.

Husarviksgatan

Husarviksgatan utgör en sammanbindande länk mellan planområdets kvarter

och Strandparken i norr. Den utformas som en gångfartsgata där bilister och cyklister samsas på de gåendes villkor. Husarviksgatan får en beläggning av ljus asfalt. Den sida som möter parken har en böljande form markerad av en fris. En möbleringszon med sittplatser och belysningsstolpar löper längs gatans södra sida.

BÅTHUSPARKEN

PERSPEKTIV från Båthusparken

Båthusparken är en kvarterspark mellan området Norra 2 och Brofästet. Den utgör en tydlig koppling mellan Gasverksområdet och Strandparken. Mellan Bobergsgatan i söder och Strandparken i norr är det en höjdskillnad på cirka fem meter och parken trappar sig således med hjälp av terrasser ner mot vattnet och avslutas med ett system av träbryggor som med distinkt riktning skjuter ut mot Husarviken. Parken får en tydlig avgränsning mot gatorna med trämurar med klättrväxter samt en tydlig vegetationsrygg i öster med perenner, buskar och träd.

Parken är en tydlig målpunkt i området och utformas i tre delar: torg, lek och park.

Centralt i parken placeras en aktivitetsdel innehållande en inhägnad multifunktionsyta för bollspel, varierade lekytor för små och stora barn med sandlek, gungor, klätterställningar m.m. samt sittplatser för vuxna. Lekplatsen avgränsas av träturen och staket som ett skydd mot gatan och gräns mot intilliggande ytor.

Terrassen närmst Husarviken utformas som ett parkrum med en öppen gräsyta för lek, picknick, sol och umgänge. Det soliga läget i öster utnyttjas för sittplatser och bör locka till social samvaro.

PRINCIPSEKTION genom Båthusparken

PERSPEKTIV från Båthusparkens torg

TORGET

Torgytan som ligger i anslutning till Bobergsgatan höjs upp och beläggs med marktegel. Här skapas en öppen plan yta med plats för låncyklar i väster och i det soliga läget i öster planteras ett vådräd med en stor möbel under. Torget är en del av ett gångfartssystem och tillåter delvis biltrafik.

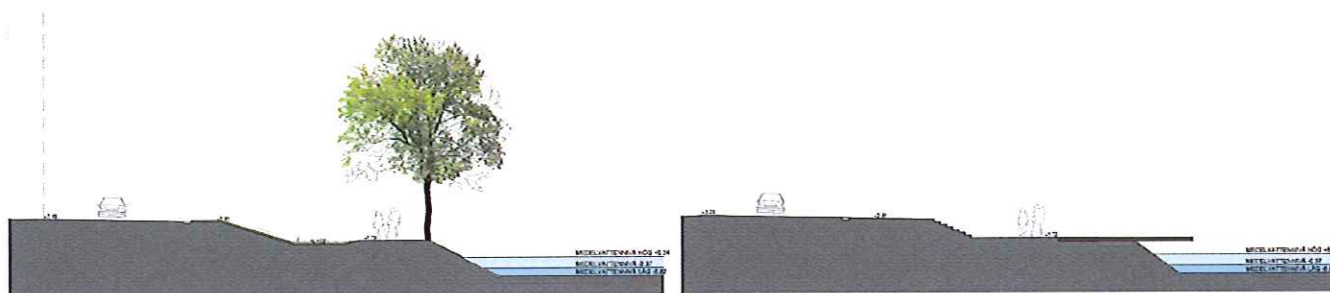

PERSPEKTIV från Strandparken

STRANDPARKEN

Strandparken är ett långsträckt grönt parkrum i mötet mellan den nya bebyggelsen och Husarvikens vatten. Promenaden längs stranden anpassas efter befintliga träd's placering. Gångvägen belagd med stenhjul vidgar sig stundvis till små platser där tillfälle ges till möten, boulespel m.m. Sittplatser ordnas och vägen skapar god möjlighet till promenad och löpträning. Trädäck längs gångvägen säkerställer en kontakt med vattnet och skapar identitet och tillhörighet. Utsiktsplatserna som utformas i hårt ädelträ blir viktiga för både möten och avskildhet längs stråket. Goda förutsättningar finns också för att lätt ta sig vidare ut i Norra Djurgårdens

friluftsområde. Nivåskillnaden mellan den långsgående Husarviksgatan och strandparken tas upp av en mjuk slänt som kan användas för både lek och vila.

PRINCIPSEKTIONER genom Strandparken

NY BEBYGGELSE

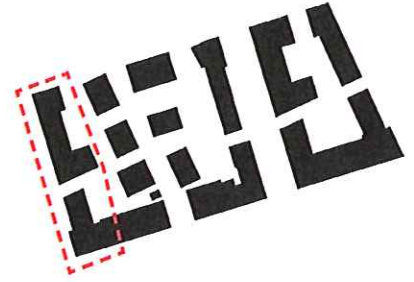
ILLUSTRATIONSPLAN för planområdet

BYGGHERRAR OCH ARKITEKTER

BYGGHERRAR	ARKITEKTER	BOSTÄDER
 Tobin Properties & Ebab	Semrén Månsson Arkitektkontor	77 st
 Einar Mattsson	Rosenbergs Arkitekter	80 st
 Oscar Properties	Arrhov Frick Arkitektkontor	44 st
 Åke Sundvall	Andersson Arfwedson Arkitekter	2 st
 Besqab	White Arkitekter	84 st
 Micasa	White Arkitekter	153 st
 Riksbyggen	sandellsandberg arkitekter	47 st
 HSB	Nyréns Arkitektkontor	60 st
 Ej markanvisad ännu		ca 40 st
TOTALT ANTAL BOSTÄDER		587 st

TOBIN PROPERTIES & EBAB GENOM SEMRÉN & MÅNSSON ARKITEKTKONTOR

Att uppnå stadsmässighet, en kvalitativ boendemiljö samt de högt ställda miljömålen har varit drivkraften i projektet. Kvarteret är utformat med utgångspunkt i viljan att skapa en hållbar stad och ta till vara på områdets kulturhistoriska arv.

Bostadshuset trappar sig ner mot vattnet längs Båthusparken och samtliga lägenheter får stora västvända indragna balkonger eller skyddade takterrasser med vida utblickar mot Nationalstadsparken. Husen är utformade som solida volymer som landar i mark mot Bobergsgatan, Standparken och Båthusparken. Byggnaderna skapar tydliga kanter mot omgivande gator och ger samtidigt liv åt staden via halvt upphöjda uteplatser, indragna balkonger, takterrasser och gröna tak. Vertikal betoning och variation inom en sammanhållen materialpalett ger volymerna individuella fasaduttryck längs med kvarteret. Tak utan terrasser uppförs som gröna takängar med väl tilltagna växtbäddar. Taken blir likt infinity-ängar gröna blickpunkter för de boende samtidigt som de effektivt tar hand om dagvatten. Gatans lutning tas upp med låga murar, privata uteplatser och nivåskillnad i marklägenheternas vardagsrum vilket ger delar av rummen en extra generös takhöjd. På så vis får bostäderna i markplan stora kvaliteter och en egen karaktär.

Husen är utformade i gedigna material för hållbarhet över tid. Likt en klassisk stringent kostym i modernt snitt. Fasadmaterialet är i huvudsak sten i varierat utförande och indelning för dess skarpa och tidlösa egenskaper. De indragna balkongerna är klädda med trä/parklex skivmaterial för värme och taktilitet. Beklädnaden har variation i kulör och en karaktäristisk mönstersättning som refererar till byggnader i den omgivande kulturhistoriska miljön. De indragna balkongerna skyddar mot solinstrålning och skapar en halvprivat zon samtidigt som de skänker liv åt den yttre miljön.

En högre märkesbyggnad med avvikande materialitet uppförs där Bobergsgatan möter parken. Det höga huset har ett vinklat tak anpassat för solceller och balkongernas smidesräcken är tydligt inspirerade av mönstren i Bobergs historiska gasklockor. Det högre huset ges en egen karaktär som markerar mötet mellan gata, torg och

park. Fasaden är av skivmaterial/cortén eller liknande för en kulört, accentuerad känsla. Mot Bobergsgatan löper en uppglasad lokal över hörn mot torget där yta finns för exempelvis uteservering sommartid. Intill det högre huset uppförs en lägre byggnad med två stadsradhus i tre våningar. Byggnaden har lokal mot Bobergsgatan och två privata entréer från gårdssidan. Huset sticker ut material- och formmässigt och blir likt en sammanlänkande accentuerad volym mellan de två grannkvarteren. Taket utformas med takterrasser och de genomgående radhusen får kontakt både med stads- och gårdsmiljön.

Mot vattnet och norr är fasaduttrycket öppet med stora glaspartier och utkragande balkonger. Här har bostäderna kontakt med strandparken och lägenheterna får en magnifik utsikt mot Nationalstadsparken på andra sidan Husarviken.

Förskolan som utgör en del av kvarteret annonserar sig mot parken och är genomgående mot den skyddade gröna gården. Volymen hålls materialmässigt ihop med resten av kvarteret men avvikande fönstersättning och karmar i accentuerande material/kulör ger förskolan ett eget uttryck.

Exempel på lägenhet med takterass

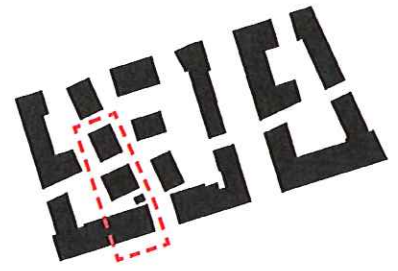

Perspektiv från Bobergsgatan

Kvarteret Brofästet utmärks av högt ställda miljömål och miljöåtgärder. Byggnaden kommer att certifieras enligt Miljöbyggnad, på guld nivå som mål. Certifieringen säkerställer att energifrågor, inomhusklimat och materialval arbetas in i projektet på ett bra sätt. Andra miljöåtgärder är gröna tak och takterrasser, som ger en positiv effekt på grönytefaktorn och dagvattenhanteringen. Andra anpassningar är utformningen av byggnaden som genom de indragna balkongerna får låga värmelasttal och ett bra allmänt solskydd.

Taket på höghusdelen förses med solceller och har en anpassad lutning mot söder allt för att få ut en så bra effekt som möjligt. Värmen från avloppet återvinns till förmån för ett lägre uppvärmningsbehov av varmvatten. Resurseffektiva vatteninstallationer gäller generellt. Individuell mätning av elbehovet, tappvarmvatten och eventuellt även tappkallvatten gör i varje lägenhet/verksamhet samt totalt för hela fastigheten. Varje lägenhet/

verksamhet ska kunna avläsa sin köpta energi- och vattenmängd på minst en timnivå och debiteras individuellt. Fastighetsrelaterad belysning förses med effektiv närvarostyrning för ett minimalt elbehov. Bergvärme utan spets förutsätts för all uppvärmning med tillhörande frikyla från energilagret. Ett fjärrvärmealternativ ser vi som ett andrahandsalternativ och då med ev. frikyla från ett kylager i berg. Kylning av fastigheten gör främst vid behov genom det centrala FTX-system för bostäder. Lokaler förutsätts ha ett eget ventilationssystem (FTX) och ansluts eventuellt mot energi-/kylagret annars blir det en lokal lösning om tillgång på kall kyla är för stor. Fastighetens totala köpta energimängd mäts separat och görs tillgänglig för fastighetsägaren på timnivå.

Perspektiv från Bobergsgatan

EINAR MATTSSON GENOM ROSENBERGS ARKITEKTER

Granit, guld och silver

Einar Mattssons del av Brofästet består av tre uppdelade byggnadsvolymer. En större byggnad längs Bobergsgatan - gathuset samt två gårdshus utmed gårdsgatan. Intentionen är att uppdelningen av volymerna ska stärka kvarterstrukturens grundidé om varierande volymer.

Gathuset, med sina fem till sex våningar och 18 meter stora djup håller gatans liv. Det gestaltas som en sammanhållen volym som markerar hörnet mot gårdsgatan med den högre delen.

Ett mellanrum mellan gathuset och gårdshusen ger en inblicksmöjlighet och genväg till gården och grönska

tränger fram och berikar gårdsgatan. Det är delvis avgränsat med en mindre miljöstation och gränsen mot det privata markerar med ett staket, plank eller häck.

De två norra husen blir identiska i fotavtryck, men får ett dynamiskt samspel genom deras olika taklistshöjd och riktning.

Gathuset har en stringent fasad mot gatan med en tydlig fönstersättning och klädd med ljus klinker. Den förhöjda sockelvåningen som innehåller entréer mot Bobergsgatan och lokaler är klädd med hyvlad natursten.

Gårdshusen är också klädda med klinker men har fått en mer uttrycksfull kulör. Genom att variera glansen på klinkerplattorna uppstår en levande yta med skimrande effekt när solen träffar fasaderna.

Alla lägenheter har minst hälften av bostadsrummen mot gården eller gränden för att klara trafikbullret från Bobergsgatan. Med undantag från några lägenheter i gathuset har alla lägenheter vardagsrum över hörn. De lägenheter som avviker är istället genomgående. Alla lägenheter har tillgång till en uteplats. Den lägre delen av gathusets tak är en grön terrass för de boende.

Utsnitt av fasad

Med sin stringenta fönstersättning och sin tydliga volym markerar gathuset huvudgatans liv och mötet med gårdsgatan. Gestaltningen ger en balans till Bobergsgatans gaturum som på andra sidan har Gasverksområdets mäktiga tegelbyggnader.

Lägenheterna har franska balkonger mot Bobergsgatan i söder. Ett enkelt glasrücke sitter i fasadens ytterliv. Fönster har en bröstning som täcks av samma typ av glas som balkongerna vilket ger en sammanhållen och tydlig fasadgestaltning. Genom att placera fönster och fönsterdörrar i liv med ytterväggens insida förstärks den murala effekten och det bidrar till att minska sollasten från söder.

Entréer och lokaler i bottenvåningen har stora glaspartier och ett stort glasparti över hörn öppnar byggnaden mot korsningen Bobergsgatan/gårdsgatan.

Gathusets fasad består av bärande ytterväggar av prefabricerade betongelement klädda med klinker. Den förhöjda bottenvåningen är klädd med hyvlad natursten. Genom att variera glansen

på klinkerplattorna uppstår ett skimmer när solen reflekteras i fasaden.

Gårdshuset är enkla homogena volymer gestaltade med plåtklädda sadeltak. Fasaderna är klädda med klinker i skiftande glans lika gathuset men de har en mer uttrycksfull färgsättning som hämtat inspiration från guld och silver. Fönster ligger i fasadens ytterliv vilket bidrar till att hålla samman volymerna. Husen är lika i sin planlösning men skiljer sig i höjd och riktning, vilket ger en dynamik till gårdsgatan.

Hållbarhetsprofil och miljömål
Projektets strävan är att utarbeta energismarta byggnader med hållbara material. Byggnaderna har enkla volymer med få hörn vilket gör dem energisnåla. Den omslutande fasadarean är relativt liten i förhållande till den uppvärmda ytan.

Ytterväggen byggs av tunga betongelement som ger en värmetrög och ljudavskärmande stomme samt en välisolerad och mural fasad. De klinkerklädda fasaderna kräver minimalt underhåll. Bjälk-

Gårdshuset i guld och silver

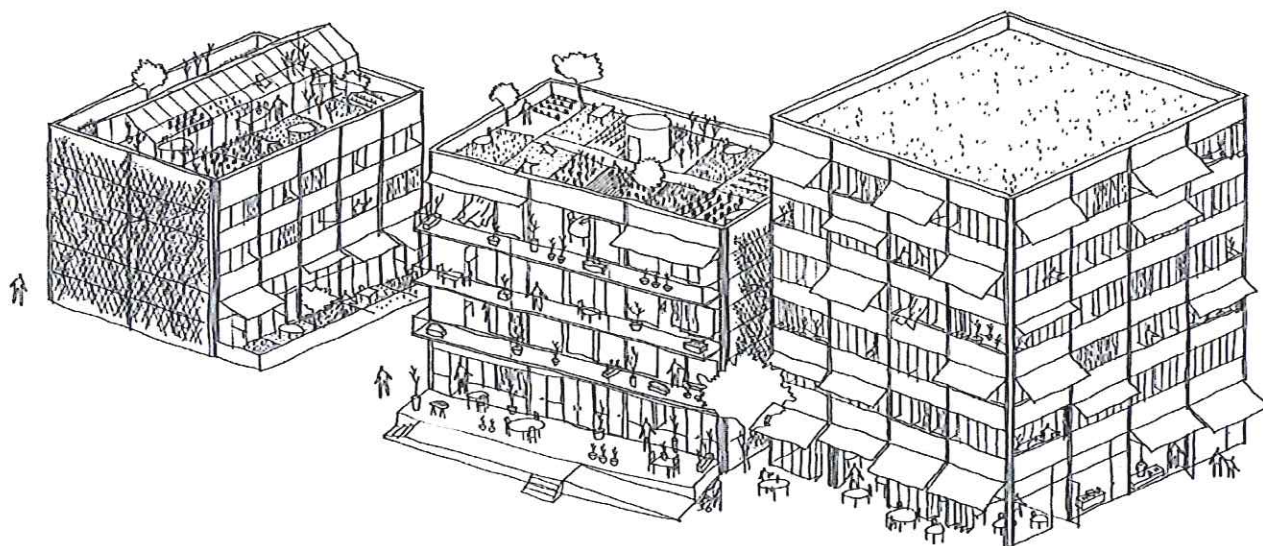
lag av betong från Thermodeck bidrar också till en god värmelagring och möjlighet till frikyla.

Fönsterpartier vid alla balkonger är delvis fasta, vilket gör att de får lägre U-värde. Gathusets fasader har djupa fönsternischer. Det ger en minskad sollast och medger större och fler fönster.

För att producera egen energi inom fastigheten föreslås solceller på Gathusets tak. Man bör undersöka möjligheterna med en anläggning där solceller och solvärme kombineras. Solcellerna utvinna nämligen endast el av ca 13 % av solenergin och resten blir värme. Värmeenergin kan användas för att värma tilluften till lägenheterna, samt vid överskott på sommaren även värma tappvarmvattnet.

Energitekniken lokaliseras till det högre gathuset som är väl exponerat för sol i söderläge. Gathusets lägre tak blir en uteplats för de boende med mycket grönska och möjlighet till odling vilket är gynnsamt för kvarterets grönytefaktor.

OSCAR PROPERTIES
GENOM ARRHOV FRICK ARKITEKTKONTOR

Skiss

ENSEMBLE

Vi kallar förslaget Ensemble. Projektet innehåller tre fristående och konceptuellt tydliga hus med egna karaktärer; Gathuset, Gårdshuset och Radhusen. Husen är utvecklade i relation till platsens lokala förutsättningar. Strategiskt placerade balkonger, vinterträdgårdar och trädgårdar förhindrar buller samt tar vara på platsens specifika sol- och ljusförhållanden. Kilen mellan gathuset och gårdshuset ger en hint av grönskan på gården och leder samtidigt in till gathusets huvudentré. De täta gavelfasaderna på gårdshuset och radhuset kläs med växtnät för grönskande klättrväxter. Förslagets många grönytor ger goda kvaliteter åt de boende samt bidrar till kvarterets starka miljöprofil.

EKONOMI/ ENERGI

Husen är utformade för möjlighet till god projektekonomi och bygger på jämna modulmått om CC 2.4m/1.8m. Stomsystemet är anpassat efter TRÄ 8-systemet samtidigt som möjligheten till andra lämpliga byggsystem hålls öppen. Förhållandet mellan fasadyta och glasyta har noggrant utvecklats i samråd med energikonsult för optimal energiförsörjning. Olika fönsterstorlekar, balkonger, vinterträdgårdar samt husens solavskärmning har placerats mot optimalt vädersträck för att bidra till en god totalekonomi försörjningsmässigt. Husen värms med fjärrvärme och ventilationen utförs balanserad med återvinning. Resultatet från energiberäkningarna visar att den årliga specifika energianvändningen uppgår till

ca 55,7 kWh/m² Atemp. Beräkningarna har utrymme att förbättras genom återvinning av spillvatten, möjlighet till solångare på tak samt fördjupade utredningar av system för förnyelsebar energi.

FASAD

Husen använder ett minimum av olika fasadkomponenter och föreslås byggas helt i trä, från stomme till fasadskikt. Mellan fasadens exponerade träpelare placeras fönsterband och fasadskivor av trä i flerskikt alternativt limträ. Hela fasaden behandlas med grå lasyr med egenskaper för god hållbarhet och brandsäkerhet. Fönsterhöjder har anpassats efter fasadriktning och vissa gavlar hålls i princip täta för att adderas med växtnät för vertikal grönska. Fönsterkarmar och skjutdörrspartier görs överlag i aluminium. Undantaget är glaspartierna mot gathusets indragna vinterträdgårdar vars karmar görs i trä och där vikpartierna i fasadliv endast används som yttre skikt av enkelglas.

Perspektiv från Bobergsgatan

BOSTÄDERNA

Samtliga lägenheter bygger på enkla planlösningar med en central kärna och öppna ytor mot fasad.

Gathuset har lägenheter med egna vinterträdgårdar som tar hand om buller samt utformas som ett energimässigt optimerat fasadskikt. Kontinuerliga fönsterband löper kring huset vilket ger flödande dagsljus till samtliga lägenheter. Tre plan består av fyrsjäpanare med lägenheter om 3rok och två plan innehåller vardera 6 st 2rok. Café samt butiksyta placeras i markplan.

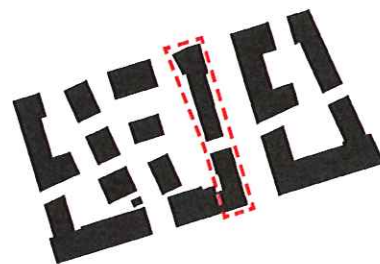
Gårdshusets lägenheter har i allrummets förlängning getts generös balkongyta mot sydväst. Huset bygger på tresjäpanare med lägenheter om 2- och 4rok. I bottenplan återfinns 4 st 4rok med trädgård och entresolplan. En gemensam takträdgård kröner gårdshuset.

Radhusens bostäder är i tre plan och ges både egna trädgårdar i två riktningar samt egna takträdgårdar.

Perspektiv från gården

BESQAB
GENOM WHITE ARKITEKTER

Perspektiv från gården

Vårt kvarter skär på tvären genom hela Brofästet och möter därmed de båda tydliga karaktärerna på platsen: Kungliga Nationalstadsparken och Husarviken i norr samt gasverkens industrihistoriska bebyggelse och Bobergsgatan i söder. Vi vill förstärka och förankra dessa karaktärer i den nya bebyggelsen, samt skapa en koppling mellan dem. Vi vill också ta in omgivningen visuellt genom att anpassa bebyggelsen för att ta till vara de vyer som finns på platsen. Baserat på platsanalysen har vi valt att dela in kvarteret i tre delar som var för sig svarar upp mot de olika karaktärerna på platsen men också tillsammans skapar en naturlig övergång från Parken i norr till Esplanaden i söder.

ESPLANADHUSET

Esplanadhuset har tagit inspiration från sina närmaste grannar, de två stora kolverksbyggnaderna i tegel, på andra sidan Bobergsgatan och skapar tillsammans med dem en karaktärsfull bebyggelse. Byggnaden samspekar

med gasverkens tegelarkitektur men i modern tappning och kulör.

Den tunga huskroppen går ända ut i gatuliv, innanför denna skapas tysta rum i form av inbyggda, delvis inglasade, loggior för att skärma av trafiken på gatan och det starka solljuset i söder. Mot dessa uterum är lägenheterna rikligt uppglasade.

I den höga, uppglasade bottenvåningen ges utrymme för offentliga lokaler innanför en tegelarkad.

Tegelfasaden mot lokalgatan får sin karaktär av smala höga fönster, likt öppningarna i de stora gasklockorna, som skapar utblickar mot Värtan och Lidingö i öster. En livskillnad i teglet skapas genom att stenarna ligger på högkant i vertikala fält i linje med fönstren. Detta för att skapa ett skuggspel och ytterligare förstärka gaveln som blir ett blickfång när man möter kvarteret på Bobergsgatan. Takets brytning skapar en stor yta uppvänd mot söder som kläs med solceller.

Perspektiv från gården

GÅRDSHUSEN

Gårdshuset är en länk mellan stadsrummet i söder och parken i norr, men också mellan innergården och gatan. Gatufasaden är likt Esplanadhuset i tegel, delvis klädd i vildvin för att låta parkens grönska fortsätta upp mot Bobergsgatan. Husen är indragna från gatan för att skapa en levande förgårdsmark, trappande i olika nivåer ner mot Husarviken, med plats för privata uteplatser, planteringar och cyklar. Förgårdsmarkens bredd varierar och skapar tillsammans med de indragna trapphusen en uppdelning i kortare byggnadskroppar som ytterligare förstärker sin särart med olika tegeltyper och kulörer.

In mot innergården löper generösa självbärande balkonger längs hela fasaden för att skapa rejäla uterum till varje lägenhet. Balkongerna är saxade i plan för att ge möjlighet för regnet att komma åt de stora planteringslådorna men också för att skapa utblickar mot nationalstadsparken. Innanför balkongerna kläs fasaden med en stående träpanel som kan variera i behandling och färg. De gemensamma rummen i lägenheterna är vända mot gården med generösa glasade öppningar mot sin uteplats. Mot lokalgatan är fönstren mindre, med karaktären hål i mur.

PARKHuset

Parkhuset trappas mot Husarviken. Huset är vinklat för att ge maximala utblickar från gårdshuset. Husets vinkling gör att de generösa balkongerna mot Husarviken vänds mot kvällsolen. För att möta naturen i Norra Djurgårdens kulturlandskap är fasaderna mot Husarviken och gården i trä, med en horisontell fjällpanel målade i dova gröna kulörer. Mot gatan är fasaden i tegel, där horisontella tryckta fogar och fönsterband ger ett fasadtryck som samspelar med den horisontella träpanelen. I hörnet mellan Husarviksgatan - lokalgatan föreslås en bokal i etage, med dubbel rumsvolym mot vattnet.

HÅLLBARHET

Besqab:s mål är att bygga bostäder som är energieffektiva, har god inomhusmiljö med sunda materialval som minimerar byggnadernas miljöpåverkan under hela dess livstid. Inom projektet studeras möjligheten till minskad cementhalt och optimerade betongkvaliteter, för att minimera betongens klimatpåverkan. Återbruk av tegel är en annan möjlighet som studeras för att ta tillvara tidigare använd energi.

Lägenheterna i Brofästet är yteffektiva, vilket håller nere energianvändningen även per person. Husen är täta, välisolerade och med en hög värmeväxling. Det sparar energi på vintern, men gör även att husen står bättre mot kraftiga väderväxlingar i klimatförändringens spår. Ännu råder inte brist på rent vatten, men vi ska självklart vara rädda om det vi har och det underlättas med snålspolande blandare och toaletter. Med individuell mätning av varmvattnet så förbrukas enligt mätningar mindre vatten. Det går då åt mindre energi för att värma upp det och du betalar bara för vattnet som du använder. Solceller på Esplanadhuset södervända tak ger förnybar el. Möjligheten till balkongfronter med solceller mot esplanaden studeras, där varje solcellsfront kan ge el som kan kopplas till det egna hushållets årliga elbehov.

För att erbjuda en livsstil där cykel, spårvagn och fötter är naturliga sätt att förflytta sig på, har vi separerat garaget från bostadshuset. Hus och garage med åtskilda konstruktioner ger bättre klimatskal utan köldbryggor. Tillgängligheten till garaget över gården innebär att vuxna regelbundet rör sig på gården och därmed ökar trygghet och gagnar social gemenskap. I gemensamma utrymmen installeras styrning av belysningskällor både för trygghet och för att spara energi.

Gröna klättrande växter på fasader och växtbäddar ut mot lokalgatan och den centrala passagen ger plats för artrikedom, mikrobiologiskt liv och infiltration av regnvattenflöden.

Perspektiv från Bobergsgatan

MICASA GENOM WHITE ARKITEKTER

MENINGSFYLLT - VÅR IDÉ

En hållbar byggnad, ett tryggt hem fyllt av möjligheter. Möjligheter att nära hemmet vistas i stimulerande utemiljöer, att möta och umgås med andra människor i olika sammanhang, att delta i meningsfulla aktiviteter, att äta god mat på restaurang eller laga mat och äta tillsammans, att få stöd att leva självständigt så länge som möjligt och att vid behov få god omvårdnad. En byggnad som ger livet på äldre dar en mening.

DISPOSITION

Kvarteret är uppbyggt av två högre byggnadskroppar som länkas samman av en lägre del - navet. Den västra byggnadsvolymen i sex våningar inrymmer vård- och omsorgsboende, den östra volymen som består av två delar om tio och sju våningar är seniorboende. De olika boendeformerna är uppdelade men länkas samman med gemensamma ytor. Entréplanet och "Navet" inrymmer offentliga och gemensamma ytor - platser för möten och samvaro. "Galleriet" som löper inomhus utmed fasaden mot gården kopplar samman entéplanet. Här kan man röra sig året om och betrakta gården inifrån, längs väggarna i "Galleriet" hänger konst. Dispositionen främjar och stimulerar rörelse, samvaro och underlättar för de boende att röra sig inom kvarteret oavsett väder få en aktiv vardag.

GESTALTNINGSKONCEPT

Kvarteret består av tre sammanfogade volymer i trä med en hinna av glas som sveper runt kvarterets utsida i söder,

öster och väster. Byggnadens placering ger en stor söderfasad mot esplanaden, där en stor potential för produktion av solenergi finns. Glaset fungerar som bullerskydd och alstrar energi genom sina integrerade solceller. Mellan trä och glas bildas en skyddad vistelsezon - privat och gemensam. I glaset speglas omgivningen, vädret och årstiderna.

ARKITEKTUREN

Kvarteret särskiljer sig från andra kvarter i området dels genom sin funktion, dels att det är en mer offentlig byggnad än vanliga bostadskvarter och dels genom sin storlek. Det har ett unikt läge och får också en unik, sammanhållen gestaltning. Kvarteret utgör entré till området och hamnar i blickfånget när man kommer söderifrån.

Arkitektur stödjer, inspirerar, utmanar och berör. Byggnaden har ett modernt uttryck och speglar genom sin glasfasad omgivningen och livet inuti. Byggnaden underlättar det dagliga livet genom tillgängliga och stimulerande inom- och utomhusmiljöer. Den hjälper personal och fastighetsägare i deras dagliga arbete med att skapa ett gott liv åt de boende. Den stödjer hyresgästernas nära och nära genom att vara en plats där de boende i kvarteret har en trygg, meningsfull vardag med goda möjligheter till möten med andra människor. Strukturen sätter ramar och skapar möjligheter för de boende till samspel med omvärlden. Ramarna bidrar till trygghet för både boende och personal. Utblickar mot gård, gata och grannskap stimulerar

sinnena och ger en känsla av delaktighet. Genomtänkta rumssamband, goda ljusförhållanden, färg och form lockar till rörelse. Rum utformade med inlevelse och omtanke bidrar till att skapa hemkänsla och trygghet.

UTEMILJÖER

Utemiljöerna är en förlängning av bostäderna. Tillgången till fina utemiljöer ger frihetskänsla, möjlighet att uppleva årstidsväxlingar och att bara andas in frisk luft. De olika utemiljöerna lockar och inspirerar till utevistelse och ger möjlighet till rörelse, vila och avkoppling. De skapar möjlighet till möten mellan människor men också möjlighet till avkoppling.

Perspektiv från Galleriet

HÅLLBARHET

Hållbarhet är utgångspunkt i projektets alla delar. Byggnaden är en del i framtidens fossilfria samhälle och skall uppfylla de högt ställda miljö- och hållbarhetskraven i Norra Djurgårdsstaden och utformas för att nå Miljöbyggnad GULD. Byggnadens klimatpåverkan minimeras med ett genomgående kretsloppstänkande, där återanvändning är en naturlig del och där avfall är lika med framtida råvara. Smarta och hållbara materialval med hög återvinningsgrad och energioptimering med produktion och användande av förnybar energi genomsyrar projektet.

Genom att utnyttja bjälklagen för horisontell dragnings av installationer minskar behovet av yta för installationer i varje lägenhet samt skapar möjligheter att göra förändringar över tid. Lägenheterna i vård- och omsorgsboendet lämpar sig både avseende storlek och form väl för studentboende eller hotellrum vilket ger en stor flexibilitet. Enheterna kan även kombineras och sättas samman för att ge en variation av lägenhetstyper. En god flexibilitet för framtida förändringar, såväl klimatomständigheter som behovsmässiga säkerställer även en god och hållbar ekonomi för såväl fastighetsägare som boende.

KRETSLOPP OCH ENERGI

Byggnaden utformas för ett lågt energibehov med god isolering och minimerade köldbryggor. Byggnadens placering ger en stor söderfasad mot esplanaden, där en stor potential för produktion av solenergi finns. Den dubbla fasaden i söder ger goda isolervärden. De gröna taken skapar biologisk mångfald och minskar belastningen på dagvattenssystemet. Ett gott och kontrollerat inneklimat för de boende är viktigt, då många äldre är mindre rörliga och känsliga för temperaturomställningar. För att säkerställa detta förses byggnaden med behovsstyrd ventilation med värmeåtervinning, värme distribueras via radiatorer samt golvvärme. En optimerad styrning av systemen för att säkra låg energiåtgång är av stor vikt. Ytterligare värmeåtervinning görs ur fastighetens grävatten där ca 3 kWh/m², år för tappvarmvattenuppvärmning sparas.

Vi föreslår ett system med fokus på optimerat utnyttjande av den biobränslebaserade kraftvärme byggnaden ansluts till. Genom att använda fjärrvärmens för att driva vitvaror skapas ett värmeunderlag även sommartid och ett minskat elbehov. För ytterligare optimering kan ett hybridsystem med solfångare och marklager för värme och kyla anslutas till uppvärmningssystemet.

Som en del av byggnadens gestaltungs-koncept integreras minst 350 m² tredje generationens solceller i söderfasadens yttre glasskikt. Solcellerna har en verkningsgrad om 15 % och genererar minst 3 kWh/ m², Atemp. Ytan kan utökas då tredje generationens solceller har stora frihetsgrader gällande färg, form, genomsläpplighet och applikationsområde som dessutom kan framställas mycket kostnadseffektivt.

KLIMATNEUTRALT BYGGANDE

Vi har valt en träkonstruktion för både stomme och fasad för ett klimatneutralt byggande. Flertalet studier visar att trä är det mest optimala konstruktionsmaterialet sett i ett livscykelperspektiv och är att föredra framför såväl stål som betong. Företag på marknaden erbjuder träfasadkoncept med garantitid på 50 år med obehandlat utseende.

Även övriga material i såväl byggnaden som landskapet är valda med höga krav på återvinning och förnybarhet, där de vid slutet av sitt livsskede i byggnaden kan stå som råvara i en ny produkt eller process. Vi har valt att jobba med tredje generationens solceller som är organiskt baserade och återvinningsbara.

Principsektion genom byggnaden

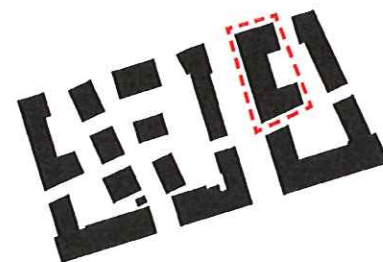
RIKSBYGGEN GENOM SANDELLSANDBERG ARKITEKTER

Perspektiv från Husarviken

Glashuset har tagit form utifrån tankar om ett drömboende i det nutida Stockholm. Rymd, ljus, gedigna material och en tydlig koppling mellan bostad och omgivning står i fokus. Visionen är en byggnad vars yttre skikt av gröna tak och växthus i fasaden blir en förlängning av den privata bostaden ut i stadsrummet. Inspirationen och utmaningen har varit att göra ett hus i glas.

La Maison de Verre, Pierre Chareaus glashus i Paris från 1932 är en klassisk symbol för ljus och framtid. I Chareaus glashus samspelar olika glastyper för att styra inläppet av ljus. Som samtida referens kan nämnas Urban Villas i Malmö från 2008, där köket och den gröna balkongen blir ett och samma rum. Uppgiften vi gav oss var att uppnå samma arkitektoniska, rumsliga och upplevelsemässiga kvalitéer med en för framtiden hållbar energiförbrukning.

Valet att arbeta med olika typer av glas speglar en önskan om en ljusgenomsläpplig och skimrande byggnad som släpper in och silar ljus på ett vackert sätt. Med varierande transparens kan fasaden anpassas efter ljusinstrålning och önskad avskildhet. Kvällstid lyser insidan upp bygganden och förändrar dess karaktär. Det återvunna glaset som klär fasaden har en vacker smaragdgrön färg och en livfull yta som påminner om någonting handgjort. Det är ett material som blänker i solen, likt vattnet intill huset, och som skiftar med väderlek och över dygnet. Traditionella material med lång livslängd, som glas och trä, kombineras med nya högpresterande material, som nanogel och solceller. Blandningen av gediget och modernt skapar en byggnad väl förankrad på platsen som samtidigt klarar av att möta långsiktiga mål för energihushållning, dagsljus och inomhusklimat.

Viktigt var att ge byggnaden en samtida gestaltning med en arkitektur som till form och material blickar framåt i tiden. Vi har plockat upp samtida arkitektoniska tendenser som pekar mot en nedbruten skala där små delar tillsammans ger ett sammanhållet uttryck. I glashuset återkommer detaljer och fasadmotiv som förskjuts och speglas för ge byggnaden ett spännande och rytmiskt yttre. De små variationerna ger byggnaden en intressant detaljrikedom men med en bibehållen helhet. Det kontemporära uttrycket förstärks av användandet av högteknologiska intelligenta material som styrker strävan mot ett hållbart boende i staden. Ett antal praktiska utmaningar - anpassning till olika nivåer på gata, gård och tillgänglighörandet av takterrasser - samt vår önskan om en rik variation i fasaden ledde till ett tema med trappande bjälklag. Genom att tillämpa och i viss mån förstärka effekterna av de trappande bjälklagen görs i stort sett varje lägenhet till en unik plats i huset och fasaden blir till en vacker mosaik.

Glashusets isolerade kärna kläs med ett yttre skikt av balkonger och växthus som bildar en djup fasad att vistas i. Genom fasadens olika skikt hanteras aspekter av ljus, värme och energi samtidigt som vardagsrummet ges möjlighet att fortsätta ut på balkongen. Bostaden tillåts så sträcka sig utanför de egna ytterväggarna och få en nära kontakten med himmel, grönska och vatten. I gatuplan finns en två meter djup förgård-

mark indragen under balkongskiktet. Utrymmet i gatunivåns privata uterum är delvis inglasat och klätt med ett träaster som ger insynsskydd och solavskärmning. Bostadsentréerna är tydligt markerade nischer, klädda i trä och mässing. Detaljeringen och materialiteten i bottenplanet blir ett inslag av något hemligt i gatumiljön och för in en mindre skala i den höga bottenvåningen. På så sätt relaterar den privata bostaden till stadsrummet och den lilla skalan möter den stora.

DET HÅLLABARA GLASHUSET

Byggnadens isolerade kärna är en sammanhållen volym vilket gör det effektivt och energisnålt. Den isolerade huskroppen är klädd med ett yttre skikt av balkonger och växthus. Växthuset fungerar klimatsmart som värmebuffert på sommaren och extra isolering på vintern. Balkongdjupet är som störst mot väster för att effektivt skärma av de starkaste sollasterna. Det grundare balkongdjupet mot norr och öst möjliggör maximal ljusinstrålning.

De många generösa takterrasserna är gemensamma utemiljöer med möjlighet till odling, vila och socialt umgänge. De grönskande taken är tillgängliga för alla som bor och verkar i huset. De är täckta av trädgårdar, upplyfta ovan stadens brus. Dessa trädgårdar blir fina platser att vistas på. Trädgårdarna erbjuder en mångfald av miljöer med varierande flora och materialinslag. På så sätt bidrar de också till en ökad biologisk mångfald i staden. På taket ges också förskolan ett eget växthus där kunskap om ekologi förmedlas ut till nästkommande generationer.

Glashuset har gestaltats med tanken att social och ekologisk hållbarhet går hand i hand. Byggnaden ska genom sin gestaltning signalera hållbarhet och på så sätt uppmuntra till en mer hållbar livsstil. Genom att ge varje bostad tillgång till ett eget växthus uppmuntras till småskalig odling i hemmet. De generösa takhöjderna och goda ljusförhållandena minskar behovet

Interiörperspektiv

av elektrisk belysning och närheten till cykelparkeringen gör det lättare att välja cykeln som färdmedel.

Hållbart är det som lagas när det går sönder. Genom att använda långlivade, vackra material som åldras med skönhet och samtidigt skapa fantastiska bostäder rika på rumsliga kvalitéer tror vi att huset kommer finnas och leva länge.

Solceller

Delar av byggnaden kläs med solceller för lokal energiproduktion. Solcellerna placeras på de sydvända sågtandstaken samt utmed trapphuset på sydfasaden.

Flera producenter tillverkar idag transparenta solceller och produkten finns i flera olika format och nyanser. Dessa kan fås med lågt U-värde och relativt hög ljusgenomsläpplighet. Användningen av transparenta solceller skulle ge möjlighet till energiproduktion även i delar där ljusinsläpp är önskvärt.

Återvunnet glas

Det återvunna glaset har en vacker smaragdgrön färg och har en levande yta. Karaktären påminner om någonting handgjort. Det är ett material som skimrar och blänker i solen, likt vattnet intill huset. Det återvunna glaset täcker de större delarna av Glashusets fasad och ger huset ett exklusivt uttryck. Det är ett mycket bra material att använda i stora kvantiteter eftersom det är ett återbruk av gamla glasflaskor.

Nanogel

Nanogel är ett transluscent (ljusgenomsläppligt) material som har mycket goda isoleringsegenskaper. Nanogel består av 95-99% luft. Luftmolekylerna binds av ett glasfiberskum i små håligheter, därav den goda isoleringsförmågan. Produkten är använd i flera projekt runt om i världen och tillverkas av flera producenter.

Nanogelplattor kan produceras i olika storlekar och format. Plattor som är 100 mm tjocka väger mindre än 15 kg/m² och har ett U-värde som motsvarar en välisolerad vägg. Genom att föra in Nanogelpartier i fasaden förbättras ljusförhållandena i lägenheterna, utan att äventyra energiberäkningen.

Lamellglas

Det finns prefabricerade glaslamellväggar med träreglar i. Dessa går få med bra U-värde och kan ha den goda egenskapen att de skärmar av solen när den är som starkast på sommaren och släpper igenom ljus på vintern. Det utanpåliggande glasskiktet möjliggör användandet av en träfasad som håller för väder och vind.

I Glashuset tillför användandet av trä i bottenvåningen en varm och hemtrevlig känsla. Interiört i förskolan och boka-lerna, men även till gatumiljön utanför.

HSB GENOM NYRÉNS ARKITEKTKONTOR

HSB:s byggnad inom Brofästet har ett fint läge i anslutning till den nya parken i öster och Husarviken och Nationalstadsparken i norr. Med inspiration från amerikanska och engelska sk "town-houses" föreslår vi att byggnadsvolymen indelas i tre tydliga enheter eller hus med likartad stomuppbyggnad men med individuella arkitektoniska uttryck kring respektive trapphus.

Material och hantverkarskänslan från Gasverksområdet har påverkat vårt val av fasadmaterial till att föreslå beständiga material med låga underhållskostnader såsom tegel, stål, terrazzo, kalksten, fasdplåt, plattgjuten betong, granit och trä i skyddade lägen. Färgtonerna är dova, med relativt låg mättnadsgrad. Detaljprecision i genomförandet är viktig.

Husens tre tak fyller olika funktioner. Det högst belägna är belagt med sedum och har solpaneler för att bidra med fastighetsel. Det näst översta fungerar som biotoptak. Mellan dessa tak finns en, för alla boende, gemensam takterrass. På takterrassen, som nås från två trapphus, finns ett gemensamt växthus för odling och umgänge.

Byggnadens nordöstra hörn har ett strategiskt läge där vi på entréplanet föreslår en kommersiell lokal - förslagsvis

ett café - med närhet till Husarviken, den nya parken och det nya promenadstråket över bron till Nationalstadsparken.

De två översta våningarna ges ett eget fasaduttryck och markerar hela utbyggnadsetappens hörn.

Den goda bostadsmiljön skapas genom välstuderade, ofta genomgående lägenheter med kontakt med både gata/park och innergården. Projektet innehåller 60 lägenheter i varierade storlekar, nästan alla vända mot minst två håll och med generösa balkonger för samvaro. Lägenheternas uppbyggnad medger i flera fall möjlighet till öppet samband mellan vardagsrum och kök mot gata och/eller separat kök mot gård och vardagsrum mot gata.

Balkongerna bidrar till byggnadernas karaktär. I öster och väster har de också en viktig skuggande funktion, för att undvika övertemperaturer i de mycket välisolerade lägenheterna. Balkongräckenas utformning är viktig. Vi föreslår räcken av smide för huset längst söderut och transparenta glasräcken för de övriga.

Cykelparkeringen ordnas med en generös och lättillgänglig cykeluppställning vid entréerna mot gatan, på det genom-

gående gångstråket och i källarplanet. Särskild omsorg läggs på cykelparkeringens utformning i källarvåningen. Här ska man känna sig trygg och bekväm - en slags cykeldepå som utrustas med verktyg för utlåning och en central cykelpump.

Miljöprofileringen och miljökraven i arkitekturen

Utgångspunkten för att uppnå energikraven i byggnaderna är ett tätt och välisolerat klimatskal, fönster med låga u-värden och att köldbryggor minimeras i konstruktionerna. I vårt förslag har ytterväggar ett generellt mått på 450 mm för att skapa utrymme för de bästa uppbyggnaderna ur energi- och ekonomi synpunkt vid fortsatt projektering. Infästning av plattor i bjälklag behöver särskilt studeras för att minimera risken för köldbryggor.

Material som är dokumenterat bra miljö- och hälsoval väljs i projektet, exempelvis FCS-märkta träprodukter. I projekteringen upprättas initialt en miljöplan med bland annat arbetsrutiner mot en miljödatas och införs kontinuerliga uppföljningar med klimat- och energiberäkningar. Vi föreslår därför

långsiktigt hållbara och beständiga fasadmaterial såsom tegel, stål, terrazzo, kalksten, fasadplåt, plattgjuten betong, granit och trä.

Växter och planteringar fyller flera funktioner, som skydd och svalka när solen bränner, för fördröjning av nederbörd och avlastning av dagvattensystem, och inte minst för att skapa lummiga och levande utemiljöer kring boendet. Förutsättningar för vegetation och grönska inom kvarteret skapas genom att alla tak är gröna och fungerar antingen som biotoptak, tak för elproduktion eller som takterrass för odling och umgänge. På tegelfasaden mot gränden och Micasas kvarter föreslår vi en grön vägg av vildvin eller murgröna och förgårdsmarken utmed gatan planteras med växter. Håkan Johnsson, Topia landskapsarkitekt, bedömer att vårt förslag på ett positivt sätt bidrar till målsättningen att hela kvarteret kommer att uppnå en grönytefaktor om minst 0,6.

Omfattning och orientering av fönster är en viktig parameter när det gäller en-

ergiberäkningen. Fönsterarean har studerats i samarbete med Sunda Hus för att uppnå energimålen. Komforten i lägenheterna tillgodoses bl a genom hög isoleringsnivå, skuggande balkonger, medveten projektering av värmetillförsel samt behovsstyrd ventilation. Brukarvänliga system för hyresgästernas individuella mätning för el, vatten och avfall inarbetas i projektet. Hållbar sophantering underlättas genom lättillgängliga återvinningsrum och anslutning till stadsdelens sopsugsystem.

Planteringarna mellan bottenvåningens terrasser och den anslutande gatan fungerar som en grön gräns mellan den offentliga marken och den privata uteplatsen. Variation i planteringarna gynnar den biologiska mångfalden och ger ett prunkande gaturum. Längs byggnadens södra gavel anläggs en klättrväxtplantering.

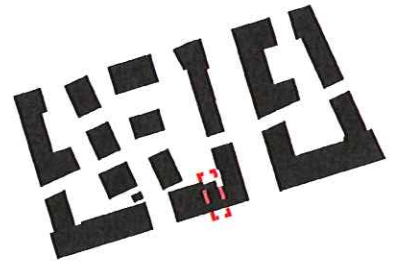
En mix av lägesanpassade klättrväxter ger en tät, varierad, grön fasad mot gata och gränd.

Takterrassen nås från två trapphus och består av rejäla uteplatser för de lägen-

heter som är vänd mot terrassen och ett för alla gemensamt växthus. I växthuset finns möjlighet till odling och umgänge.

Biotoptaket är ett grönt tak (>300 mm växt djup) med diversitet i fältskiktet, fjärilsrestauranger och bärande buskar. Taket förses med holkar för skalbaggar och humlor, samt faunadepåer i form av död ved. Biotoptaket är tänkt att gynna den lokala biodiversiteten, fördröja/absorbära dagvatten och vara en prydnad för högre liggande lägenheter i området.

Undervegetation på det gröna solcellstaket ger i kombination med solceller mer el, bättre biologisk mångfald och fördröjer/absorbära dagvatten. Växternas transpiration kyler solcellerna under de heta sommardagarna vilket har en positiv inverkan på elproduktionen. På taket finns ca 70 kvm solfångare som sammantaget producerar egenproducerad el motsvarande 2 kWh/m² år Atemp.

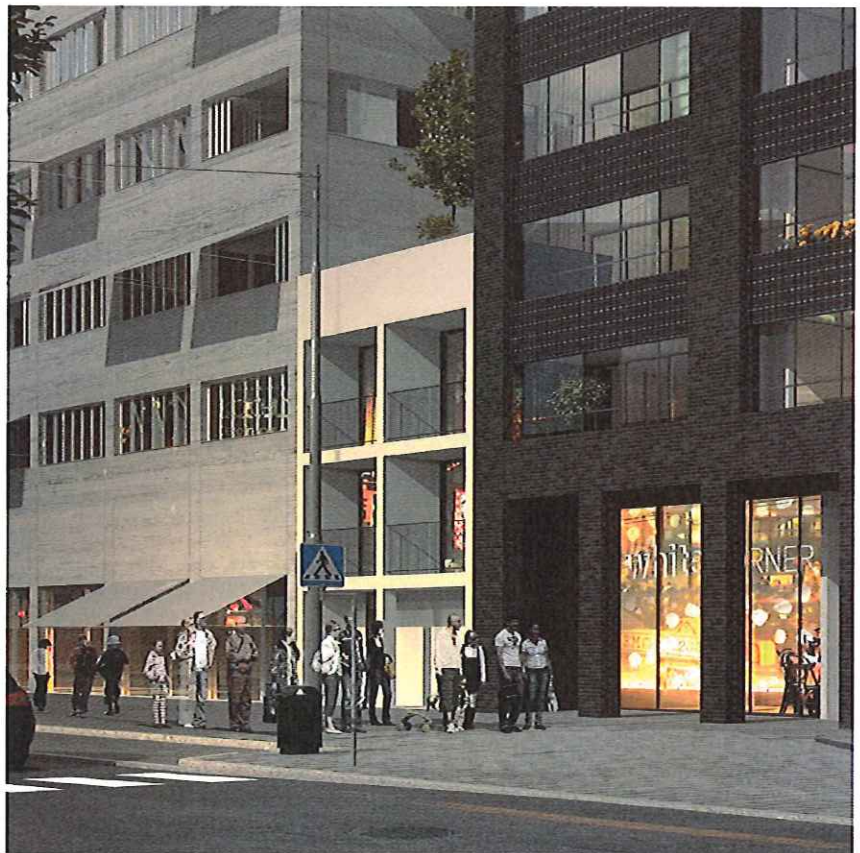
ÅKE SUNDVALL PROJEKT GENOM ANDERSSON ARFWEDSON ARKITEKTER

Enbostadshuset tas till nästa nivå. Åke Sundvall tillsammans med Andersson Arfwedson Arkitekter presenterar gemensamt två enbostadshus i Norra Djurgårdsstaden, inspirerade av townhouses i New York.

Att tillvarata små, smala tomter mellan större byggnader har länge varit en del av stadsbilden i större städer med dyra markpriser. Byggnaden på Bobergsgatan i Norra Djurgårdsstaden byggs på en typisk, liten tomt med klassiska Manhattan-mått (8 meter x 25 meter).

De två enfamiljsbostäderna är i tre våningar och ligger vid Bobergsgatan, huvudgatan i den nya stadsdelen. Husen är fyra meter breda, arton meter djupa och uppbyggda kring en privat ljusgård. De har entré mot gatan samt privata uteplatser mot gården. Husen anpassas efter köparnas önskemål.

Ett perfekt hus för den som vill ha ett urbant boende i ett rymligt hem med egen entré från gatan, mitt i de täta stads kvarter som växer upp vid gasklockorna i Norra Djurgårdsstaden. Ett pilotprojekt för framtiden.

Perspektiv från Bobergsgatan